

Development of music lesson attitude scale

İlköğretim müzik dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi

Serpil Umuzdaş¹

Abstract

The purpose of this study is to develop a scale to measure the attitudes towards music lessons for students of primary schools. Processing steps in the development of a scale have been explained. In the process of developing the scale first of all a literature review was conducted and studied on similar scales. A pool of 35 items was prepared with the help of information from literature and contributions of professionals. The scale was applied to 692 students. Factor analysis has been used to determine the structural validity of the scale. In the factor analysis, the main components analysis with varimax transformation has been used. For the reliability, inner co-efficiency has been employed and regarding this total matter correlations have been calculated Kaiser-Meyer Olkin value has been measured as 0.94 and the inner co-efficiency as 0.90. These results show that the scale worked on is a reliable and valid means to measure the attitudes of the students towards music lessons.

Keywords: Primary school, music lesson, music education, student, attitude scale.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Özet

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını ölçmekte kullanılabilecek bir ölçme aracı (MTÖ) geliştirmektir. Çalışmada, bu amaçla gerçekleştirilen işlem basamakları açıklanmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde ilk olarak alan yazın taraması yapılmış ve benzer ölçekler incelenmiştir. Alanyazın incelemesi ve alan uzmanlarının yardımıyla 35 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçeğin kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Ölçek, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Antalya'da bulunan üç farklı ilköğretim okuluna devam eden 692 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinde varimax dönüşümlü temel bileşenler analizi yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) ve bu kapsamda madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değerinin 0.94, iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) değerinin 0.90 olduğu görülmüştür. Buradan hareketle bu ölçeğin, öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını geçerli ve güvenilir olarak ölçebileceği sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İlköğretim, müzik dersi, müzik eğitimi, öğrenci, tutum ölçeği.

¹ Yrd. Doç. Dr. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği ABD, serpil.umuzdas@gop.edu.tr

1. Giriş

Tutum, yaşamdan deneyimler kazandıkça oluşan, davranışlara etki edebilen, değiştirilmesi güç, gizli ruhsal bir sistemdir. Kağıtçıbaşı (2010: 127) insanların tutumlara sahip olarak doğmadığını, tutumların, insanların hayatları boyunca yaşadıkları deneyim, pekiştirmeler, taklit ve sosyal öğrenmeler sonucunda meydana geldiğini belirtmiştir. Birçok tutumun kökeni çocukluğa dayanırken, genelde tutumlar insanların kendi deneyimleriyle oluşur, bazıları da başka kaynaklardan elde edilmektedir. Tavşancıl (2006: 72) insan- obje ilişkisinde tutumlar nedeniyle zamanla bir yanlılık oluşabileceğinden bahseder. Böylece birey bir tutumu benimsediğinde ona göre tepki verecek, davranışlarını yönlendirecektir.

Erken yaşlarda edinilen tutumlar o konuda çok önemli deneyimler ya da yaşantılar olmadıkça, kolay kolay değişmemektedir (Kağıtçıbaşı, 2010: 132). Ancak tutum, eylemin ilerleyişi sırasında ortaya çıkacak olan başarı veya başarısızlıklar yoluyla bu eylemin değerlendirilmesi için referansta bulunabilecek esasları saptar. Böylece söz konusu eylem gelişmesine devam ederken tutum, eylemin değişikliğe uğramasına neden olabilir (İnceoğlu, 2004: 23). İlk ve güçlü tutumların oluşması ya da geliştirilmesi açısından ilköğretim ikinci kademe düzeyinin önemli olduğu kabul edilmektedir.

Eğitimde öğrenci tutumla ilgili yeni yaşantılar kazandıkça davranışları değişebilecektir. Öğrenci, öğrenirken ve sorunlarını çözerken istenilen tutumların kendine yardım ettiğini, istenilmeyen tutumların kendini engellediğini yaşadıkça deneyim kazanır; istenilen tutumları kendinde yerleştirir (Başaran, 2005: 449).

Aynı şekilde eylemler de gelişim süreçleri içerisinde, kendilerine etki eden tutumların değişiklik göstermesinde etkin olabilmektedir. Bu durumda denebilir ki, tutumlar ve eylemler bir bakıma karşılıklı etkileşim içindedirler; yani güçlük derecelerine göre biri diğerine etki edebilmekte, onu pekiştirmekte ya da değiştirebilmektedir. Ama bu karşılıklı etkinlik durumu, genelde eylemin ortaya çıkması sürecinden itibaren söz konusu olabilmektedir. Oysa eylemin ortaya çıkması sürecinden önce etkin ve güçlü konumda olan, her zaman tutumdur. Çünkü tutumlar yalnızca eylemin başlama sürecinden itibaren etkinlik göstermezler, öncesinde de etkileri söz konusu olmaktadır. Yani eylemin ortaya çıkmasında tutum önemli bir etkiye sahiptir (İnceoğlu, 2004: 23).

Tutumların belirlenmesi, öğrenci davranışlarının kestirilmesini sağlayabileceği gibi, zaman zaman meydana gelen tutum ve davranış arasındaki tutarsızlığında nedenini açığa çıkarır. Son yıllarda eğitimi programlama aşamasında derslerin hedefleri belirlenirken olumlu tutum geliştirmek de önemsenmektedir. Özellikle okulöncesi ve ilköğretim döneminde bir araç olarak kullanılan müzik dersine ilişkin tutumlar da bu yönüyle ayrı bir yere sahiptir.

Çağdaş ilköğretimde müzik eğitimi ve öğretimi öğrenci merkezlidir ya da öyle olmayı gerektirir. Bu durum ilköğretimde müzik eğitimi ve öğretimini öğrenci merkezli bir anlayış ve yaklaşımla ele almayı zorunlu kılar (Uçan, 1999:1). Öğrenci merkezli eğitim anlayışında öğrencilerin tutum ve davranışlarının belirlenmesi, eğitim sürecinin niteliğini arttıracaktır.

Bu çalışmada alan olarak “ilköğretim düzeyinde müzik dersine ilişkin tutumlar” ile ilgilenilmektedir. İlköğretim müfredatında yer alan müzik dersinin niteliğinin artırılması yönündeki her tür çalışmada, öğrenci tutumunun bilinmesinden yararlanılır.

Tutumların örtülü olması nedeniyle ölçümleri zordur. Thurstone (1931) ve Likert (1932), tutum ölçeklerindeki çoğu yöntemin, kişilerin tutumlarının tutum nesnesine dair fikir ve inançları vasıtasıyla ölçülebileceği varsayımına dayandığını belirtmişlerdir (Arkonaç, 2001: 170).

Tutumların ölçümünü bu denli zor hale getiren şey; bireylere herhangi bir obje ya da konu ile ilgili tutumları sorulduğunda çoğunlukla yüzeysel ya da yanlış ifadelerde bulunmalarıdır. İstenilen duruma uygun cevap verme eğilimiyle verilen cevaplar güvenilirliğini yitirebilir.

Tutumları hakkında bilgiye ulaşmak için bireylere doğrudan soru sormadan da bilgi edinilebilir. Burada ölçülmek istenen konu ile ilişkisi bulunan diğer bir olay incelenebilir. Ancak "ölçülen tutum ile, hakkında sonuç çıkarılan tutumun arasında fonksiyonel ilişkinin belirlenmesinin ise güçlükleri ve sakıncaları olabileceği unutulmamalıdır (Eren, 2001: 184).

Arul'a göre tutumların değişmesi üzerine yapılan çalışmalarda tutumların ölçülmesi gereklidir (Arul, 2002). Tutum ve değerlerinin belirlenmesindeki ölçme işleminde tutum ölçeklerinden yararlanılır (Özgüven, 1998: 91). Ölçmeyi kimin, neyle, nasıl, ne zaman yaptığı, işin güvenilirliği açısından önemlidir.

Ölçmenin bilimdeki önemi, deneysel yöntemin kurulmasına temel oluşturan güvenilir ve geçerli ölçme sonuçlarının elde edilmesinde yatar (Baykul, 2000: 87). Ölçme sonuçlarının geçerliğinin ve güvenilirliğinin sağlanması, deneysel çalışmaların temelini sağlamlaştırır.

1.1. Problem

Bu araştırmada “İlköğretim öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı nasıl olmalıdır?” sorusundan hareketle ilgili ölçme aracı geliştirilmeye çalışılmış ve işlem basamakları açıklanmıştır.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir.

1.3. Önem

“Müzik Dersi Tutum Ölçeği” ilköğretim müzik dersinin ana hedeflerinden biri olan “derse olumlu ilişkin tutum geliştirme” durumunun öğrenci tarafından gerçekleştirip gerçekleştirmediğinin tespitine yarayacaktır.

Ölçek ile ilköğretim öğrencisinin müzik dersi tutumuna ilişkin yapılacak olan tespitler, müzik dersiyle ilgili farklı değişkenleri yordayıcı çalışmalara yön verici olabilecektir.

Her araştırma kendinden önce yapılan ilgili araştırmalardan yarar sağlar. İlköğretim ikinci kademe düzeyinde müzik dersine ilişkin geliştirilerek bilimsel makale olarak yayımlanmış Kocabaş (1997) ve Nacakçı (2006) tutum ölçekleri de sınırlılıklar dahilinde bu çalışma ile ilgili literatürü oluşturmaktadır.

Kocabaş müzik dersi tutum ölçeği, İzmir’de 284 öğrenciye uygulanarak 6.7.8 sınıflar için geliştirilmiş 30 maddelik bir ölçektir. Ölçeğin tamamı için Cronbach's Alpha: 0.88 olarak belirlenmiştir (Kocabaş, 1997).

Nacakçı müzik dersi tutum ölçeği ise Ankara’da 490 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğinin tek boyutlu olduğu ve toplam varyansın %54’ünü açıkladığı görülmüştür. Geliştirilen ölçek 4 maddelik kişisel bilgi ile 15 maddelik 5 dereceli Likert tipi tutum sorusundan meydana gelmektedir. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .88 olarak bulunmuştur (Nacakçı, 2006).

Nacakçı (2006)’nın da çalışmasında ifade ettiği gibi, dünyada ekonomi, teknoloji, sosyal ve kültürel değerler hızlı bir değişim içerisinde. Genelde eğitim, özelde müzik eğitiminin bu değişim ve gelişim sürecinden etkilenmemesi mümkün değildir. Hem Nacakçı’nın hem Kocabaş’ın çalışması, bu değişimin takibi ve gelişimin sağlanması bakımından son derece değerli ve önemli çalışmalar olmakla birlikte, bu tip çalışmaların kullanılmadan önce farklı yöntemlerle yeniden sınanması yahut güncellenmesi ihtiyacı her zaman vardır. Ölçeklerin geliştirilmesi aşamasında katılımcıların bulunduğu şehir veya sosyo ekonomik durum gibi değişkenlerin nihai ölçeğin maddelerinde farklılık yaratabileceği düşünülmektedir. Araştırmacıların, kullanacakları ölçekleri seçerken, ölçeğin geliştirildiği şehir, yıl, katılımcı sayısı ve düzeyinin kendi araştırmalarına uygunluğu açısından incelemelerinde fayda vardır.

Bu çalışmada geliştirilen “Müzik Dersi Tutum Ölçeğinin”; müzik derslerini yürüten öğretmenlere ve ilgili araştırmacılara faydalı olacağı umulmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırma, exploratory design (keşfedici desen) kullanılarak yürütülmüştür. Bu desende araştırmacılar, önce nitel veri toplar, daha sonra bu bulguları nicel veri toplanmasına yön vermek üzere kullanırlar (Büyüköztürk ve diğ., 2012: 247).

2.2.Çalışma Grubu

Çalışma, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Antalya’da yer alan üç farklı ilköğretim okulunda öğrenim görmekte olan 6. ve 7. sınıf 692 öğrenciden elde edilen verilerle yürütülmüştür.

2.3.Verİ Toplama Yöntemi

İlköğretim ikinci kademe düzeyindeki öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını ölçmekte kullanılabilecek bir ölçme aracı (MTÖ) geliştirmek amacıyla yapılan bu çalışmanın işlem basamakları, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını belirlemekle başlamıştır. Tutum ifadeleri tasarlanırken ilgili literatür araştırması yapılarak mevcut tutum ölçekleri incelenmiştir.

Tutum maddelerini oluşturmak için katılımcıların dışında, cevaplayıcı kitleyi temsil edecek şekilde homojen bir örneklem grubundan müzik dersi ile ilgili duygu ve düşüncelerini anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Toplanan kompozisyonlara içerik analizi uygulanarak, tutum konusu ile doğrudan ilgili veya ilgili olduğu düşünülen olumlu ve olumsuz 35 adet tutum maddesi derlenmiştir.

35 maddelik taslak ölçekte 18’u olumlu, diğer 17’i ise olumsuz yargı içeren maddeler kullanılmıştır. Kullanılan ölçek derecelendirme ifadeleri Tezbaşaran (1997: 19)’dan alınmıştır.

Daha sonra kapsam geçerliği aşamasına geçilmiştir. Geçerlilik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini ne derece doğru ölçtüğü ile ilgili bir kavramdır. Testi oluşturan maddelerin, ölçülmek istenen davranışı ölçmede nicelik ve nitelik olarak yeterli olup olmadığının göstergesi, kapsam geçerliliğidir. Bu çalışmada da uzman görüşüne başvurularak kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Taslak tutum ölçeği maddeleri a) Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını ölçüp ölçmediğinin belirlenmesi amacıyla eğitim bilimleri uzmanı tarafından b) Dilbilgisi ve anlaşılabilirliği yönünden dil uzmanı tarafından incelenmiştir.

Maddeler, tutum maddesi olacak şekilde madde yazım kurallarına göre yeniden düzenlenip, sıralanarak öğrencilere uygulanmak üzere taslak ölçeği oluşturmuştur.

Oluşturulan 35 maddelik ölçek, Antalya’da yer alan üç farklı ilköğretim okulunda öğrenim görmekte olan 6. ve 7. sınıf 692 öğrenciye uygulanmıştır.

2.4.Verilerin Analizi

Örneklemden elde edilen verilerin yeterliğini faktör analizi için belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinde varimax dönüşümlü temel bileşenler analizi yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) ve bu kapsamda madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Bu yöntemlerle yapılan analizlerin bulgularına aşağıda yer verilerek yorumlanmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Öğrencilerin verdikleri yanıtların toplanmasının ardından ölçeğin yapı geçerliği incelenmiştir. Faktör analizi için örneklemden elde edilen verilerin yeterliğini belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmıştır.

Bu çalışmada elde edilen KMO değeri .94'dür. Bu değer elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. KMO ölçütü 0.90 ile 1.00 arasında olduğu için mükemmel olarak değerlendirilebilir.

Tablo 1. Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) Örnekleme Ölçüm ve Barlett's Test Sonuçları

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)			
Örnekleme Ölçüm Değeri	0,947		
Yeterliliği =			
Barlett Testi Yaklaşık			
Ki-Kare Değeri =	7207,226	sd=378	p=0,00

Ölçekteki 35 tutum maddesinin hangilerinin ölçek için uygun olduğunu belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmış ve her bir maddenin ayırt ediciliğine (madde - toplam test korelasyonları) bakılmıştır.

Verilere ilişkin madde-test korelasyonları, birinci faktör yükleri ve madde ortalamaları hesaplanmış ve madde test korelasyonunun anlamlı ($p < 0,05$) olduğu belirlenmiştir. Genel olarak, madde toplam korelasyonu .30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği, .20-.30 arasında kalan maddelerin zorunlu görülmesi durumunda teste alınabileceği veya maddelerin düzeltilmesi gerektiği, .20'den daha düşük maddelerin ise teste alınmaması gerektiği söylenebilir. Temel bileşenler analizinin birinci boyutunda faktör yükleri 0,30 ve üzerinde olan 28 madde ölçeğe alınmış, yük değeri bu değerlerin altında olan yedi madde ölçekten çıkarılmıştır.

Tablo 2. Madde- Test Korelasyonu. 30'dan Düşük Olan Maddelerin Değerleri

Madde Numarası	7	13	16	18	20	23	31
Madde-Test Korelasyonu	,210	,57	,251	-,165	,273	,186	-,421

28 maddeden oluşan "Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği"nin tek ya da çok faktörlü olup olmadığını saptamak amacıyla, toplanan veriler üzerinde faktör analizi yapılmıştır.

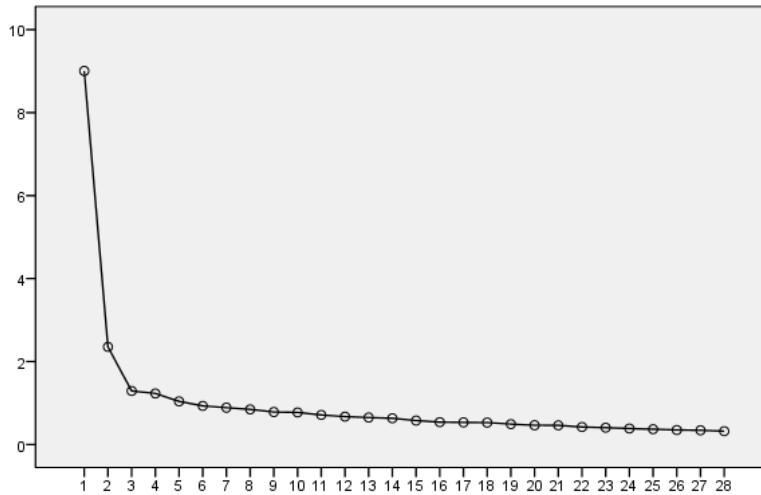
Tablo 3. Maddeler İçin Açıklanan Toplam Varyans Değerleri

Bileşen	Başlangıç Öz değerler			Faktör değerleri			Döndürülmüş Faktör Değerleri		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde
1	9,004	32,158	32,158	9,004	32,158	32,158	4,251	15,183	15,183
2	2,353	8,404	40,562	2,353	8,404	40,562	4,228	15,101	30,284
3	1,290	4,607	45,168	1,290	4,607	45,168	2,344	8,371	38,655
4	1,231	4,397	49,566	1,231	4,397	49,566	2,251	8,038	46,693
5	1,040	3,714	53,280	1,040	3,714	53,280	1,844	6,587	53,280
6	,931	3,325	56,605						
7	,889	3,175	59,780						
8	,847	3,025	62,805						
9	,784	2,799	65,603						
10	,773	2,761	68,364						
11	,712	2,543	70,907						
12	,674	2,405	73,312						
13	,650	2,322	75,634						
14	,633	2,259	77,893						
15	,577	2,060	79,953						
16	,540	1,929	81,882						
17	,533	1,902	83,784						
18	,528	1,887	85,671						
19	,492	1,756	87,427						
20	,465	1,660	89,087						
21	,461	1,648	90,735						
22	,421	1,504	92,239						
23	,406	1,451	93,690						
24	,386	1,378	95,068						
25	,368	1,315	96,384						
26	,350	1,251	97,635						
27	,343	1,224	98,859						
28	,320	1,141	100,000						

Ölçeğin yapısına uymayan ya da birden fazla faktöre yük veren 7 madde (7, 13, 16, 18, 20, 23, 31) ölçekten çıkarıldıktan sonra geriye kalan 28 madde öz değeri 1'in üzerinde olan 5 alt faktörlü bir yapı oluşturmuştur. Birinci alt faktör 8 maddeden oluşmakta (21, 24, 27, 28, 30, 32, 33, 35) ve yapı içerisinde her bir faktörün önem derecesi ve ağırlığına ilişkin bilgi veren birinci

faktöre ait değer 9,00 bulunmuştur. Tek başına bu alt faktör tutum değişkeninin %32,15'ini açıklamaktadır. İkinci alt faktör 9 maddeden (1,5,9,14,17,19,22,25,26) oluşmakta ve bu faktöre ait değer 2,35 olarak bulunmuştur. Tek başına bu alt faktör ilgili tutum değişkenine ait varyansın %8,40'ını açıklamaktadır. Üçüncü alt faktör, 5 maddeden (3,4,8,29,34) oluşmakta ve bu faktöre ait değer 1,29 olarak bulunmuştur. Tek başına bu faktör ilgili tutum değişkenine ait varyansın %4,60'ını açıklamaktadır. Dördüncü alt faktör, 3 maddeden (10,11,12) oluşmakta ve bu faktöre ait değer 1,23 olarak bulunmuştur. Tek başına bu faktör ilgili tutum değişkenine ait varyansın %4,39'unu açıklamaktadır. Beşinci alt faktör ise 3 maddeden (2,6,15) oluşmakta ve bu faktöre ait değer 1,04 olarak bulunmuştur. Tek başına bu faktör ilgili tutum değişkenine ait varyansın %3,71'ini açıklamaktadır. Bu beş alt faktör birlikte ilgili tutum değişkenine ilişkin varyansın %53,28'ini açıklamaktadır.

Grafik 1.Maddelerin Öz Değerine Göre Çizilen Çizgi Grafiği

Öz değerlere göre çizilen çizgi grafiğinde de, birinci faktörden sonra yüksek ivmeli bir düşüş gözlenmiştir. Uygun faktör sayını belirlemede kullanılan yöntemlerden Kaiser yöntemi uygulanmıştır. Öz değer (eigenvalues) istatistiği 1'den büyük olan faktörler anlamlı olarak kabul edildiğinden küçük olan faktörler dikkate alınmamıştır. Beşinci faktörden sonraki faktörlerde grafiğin genel gidişi yatay olup, önemli bir düşüş eğilimi gözlenmemiştir. Diğer bir deyişle, beşinci faktörden sonraki faktörlerin varyansa olan katkıları birbirine yakındır. Buradan hareketle, ölçeğin 5 faktörden oluştuğunu söylemek mümkündür.

Aşağıdaki tabloda müzik dersi tutum ölçeği maddelerinin, temel bileşenler analizi sonuçlarına yer verilmektedir.

Tablo 4. Ölçekteki Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Faktör Matrisi

	Faktör Matrisi				
	1	2	3	4	5
S1	,728	-,167	-,029	,001	-,082
S2	,540	,188	-,147	,209	,359
S4	,504	-,142	,017	,365	,046
S5	,455	-,125	-,098	,025	,150
S6	,401	,328	-,462	,283	,222
S8	,514	-,323	,286	,252	-,135
S9	,723	-,218	-,102	-,163	-,068
S10	,541	-,229	-,207	,009	-,422
S11	,483	-,175	-,324	,247	-,426
S12	,609	-,123	-,412	,187	-,015
S14	,630	-,264	-,189	-,091	-,140
S15	,290	,391	-,087	,463	,219
S17	,660	-,247	,058	-,211	,174
S19	,362	-,164	-,026	-,111	,147
S21	,573	,278	,162	-,109	,133
S22	,632	-,247	,043	-,275	,220
S24	,656	,306	,004	-,232	,074
S25	,713	-,276	-,010	-,147	,065
S26	,638	-,238	-,078	-,287	,094
S27	,568	,340	,033	-,046	-,024
S28	,671	,404	,025	-,121	-,034
S29	,506	-,351	,206	,225	,069
S30	,653	,389	,065	-,232	-,047
S32	,487	,372	,390	,159	-,277
S33	,607	,450	,057	,011	-,252
S34	,430	-,228	,251	,215	,290
S35	,573	,454	,143	-,060	-,096
S3	,429	-,264	,514	,256	-,032

Tablo 5. Ölçekteki Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Döndürülmüş Faktör Matrisi

	Döndürülmüş Faktör Matrisi				
	1	2	3	4	5
S21	,558	,312	,145	-,062	,166
S24	,618	,412	-,010	,054	,168
S27	,587	,205	,066	,110	,199
S28	,705	,275	,031	,125	,200
S30	,721	,318	-,004	,089	,100
S32	,682	-,116	,370	,123	,006
S33	,735	,056	,081	,260	,146
S35	,721	,122	,089	,077	,137
S1	,299	,481	,293	,381	,114
S5	,099	,388	,156	,144	,222
S9	,268	,602	,172	,384	,043
S14	,160	,511	,137	,471	,050
S17	,212	,675	,247	,105	,041
S19	,067	,409	,112	,057	,071
S22	,194	,712	,193	,056	,027
S25	,214	,653	,264	,257	,058
S26	,201	,685	,102	,203	,015
S3	,153	,154	,728	,051	-,076
S4	,103	,190	,441	,258	,320
S8	,118	,224	,623	,282	-,020
S29	,030	,338	,568	,173	,098
S34	,041	,327	,525	-,069	,203
S10	,174	,280	,130	,662	-,043
S11	,101	,112	,143	,739	,150
S12	,104	,374	,086	,506	,421
S2	,274	,299	,143	,006	,579
S6	,224	,106	-,128	,188	,706
S15	,278	-,136	,157	-,011	,621

Ölçeği oluşturan maddelere ilişkin faktör yükleri 0,38 ile 0,73 arasında değişmektedir.

Likert tipi bir tutum ölçeğinde, ölçekteki her bir maddenin aynı tutumu ölçtüğü varsayılmaktadır. Bu bağlamda hazırlanan ölçeğin iç tutarlılığını incelemek için son halini alan ölçeğe tekrar faktör analizi uygulanmış ve daha sonra Cronbach alpha katsayısı

hesaplanmıştır. Ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı 0,90 bulunmuştur. Bu katsayının 1 e çok yakın bir değer olması ölçeğin güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğunu gösterir. Buradan hareketle, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu söylemek mümkündür.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. Sonuçlar

Bireyin düşünce ve davranışlarına yön veren tutumların, öğrenme sürecine yüksek oranda etkisi olduğu düşünülmektedir. Eğitimde öğrenci veya diğer öğelerin tutumlarını belirleyerek, davranışların kestirilmesi mümkün olabilecektir. Bu belirlemelerde kullanılacak geçerli ve güvenilir ölçekler eğitime önemli katkılar sağlar.

Bu araştırmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını belirlemeye yarayan geçerli ve güvenilir bir araç geliştirilmiştir. 35 maddeden oluşan ölçeğin uygulanmasından sonra madde-test korelasyonu 0.30'den küçük olan maddelerin atılmasıyla, 28 nihai madde elde edilmiştir. Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0.90$ dır.

Bu sonuç, Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeğinin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

4.2. Öneriler

İlköğretim öğrencilerinin müzik dersi tutumlarıyla ilgili yapılacak olan yeni çalışmalarda bu veya bu amaçla geliştirilmiş diğer geçerli güvenilir ölçeklerin kullanılması önerilmektedir. Geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla çalışmak, araştırmaların güvenilirliğinin sağlanmasında bir önkoşuldur.

Kaynaklar

- Arkonaç, A. S. (2001). *Sosyal Psikoloji*. (2. Baskı). İstanbul: Alfa Yayın.
- Arul, M.J. (2002). Measurement of Attitudes. Web: <http://www.geocities.com/arulmj/atti2-b.html>. 27. 03. 2010 tarihinde alınmıştır.
- Başaran, İ. E. (2005). *Eğitim Psikolojisi- Gelişim Öğrenme ve Ortam*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. Ankara: Ösym Yayınları.
- Büyüköztürk Ş. ve diğ. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (11. baskı) Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Eren, E. (2001). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: Elips Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

- Kocabaş, A. (1997). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencileri İçin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 141-145.
- Nacakçı, Z. (26-28 Nisan 2006). İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunulmuş bildiri, Denizli.
- Özgüven, İ.E. (1998). *Bireyi Tanıma Teknikleri*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezbaşaran, A. (2004). Likert Tipi Ölçeklere Madde Seçmede Geleneksel Madde Analizi Tekniklerinin Karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19 (54), 77-87.
- Uçan A., Yıldız G. ve Bayraktar E. (1999). *İlköğretimde Müzik Öğretimi*. Burdur.

Extended English Abstract

Introduction

Attitude is defined as the way a person feels about something- a person, a place, a commodity, a situation or an idea. Attitude expresses an individual's positive or negative feelings about some object.

Attitudes are hidden or assumed realities. Because of this reason it's difficult to measure. There are some techniques for finding out the attitudes indirectly.

Attitudes effect on behaviors and also behaviors may affect the attitudes. Because of this reasons mentioned above, attitude is one of the main determinants of human behavior. Attitude scale is a tool helping to measure certain attitudes and values of individuals (Özgüven, 1998: 91).

It is thought that attitudes that are the basis for the individuals' thinking and acts have significant effects on the learning process. Therefore, identifying the attitudes can provide invaluable information about the students' acts and about the inconsistency between attitudes and behaviors. In recent years, the development of positive attitudes is used as one of the objectives for courses. The significance for the attitudes is also valid for the music course that is used as a device for learning particularly at the levels of pre-school education and basic education.

In order to improve the quality of the basic education music course, the attitudes of the students should be known. This study deals with the student attitudes towards basic education music course. For this aim, a scale of music course was developed to identify whether or not the objective of improving positive attitudes towards the music course is achieved.

The purpose of this study is to develop a scale to measure the attitudes towards music lessons for students of primary schools. Processing steps in the development of a scale have been explained.

In the process of developing the scale first of all a literature review was conducted and studied on similar scales. And students' attitude expressions from their compositions in which they had expressed their feelings and opinions about music lessons were analyzed. A pool of 35 items was prepared with the help of information from literature, compositions and contributions of professionals.

Method

Tentative 35 item-scale was developed. It's 18 positive and 17 negative items in the scale. Positive items are scored as "certainly agree=5" "agree=4" "moderately agree=3" "disagree=2"

“certainly disagree=1”. Negative items are scored as “certainly agree=1” “agree=2” “moderately agree=3” “disagree=4” “certainly disagree=5.

Content validity was the next step. Validity refers to the degree in which our test or other measuring device is truly measuring what we intended it to measure. Content validity refers to the extent to which the items on a measure assess the same content or how well the content material was sampled in the measure. Content validity was provided by expert opinion.

The **item** arrangement formats **were** designed. The Likert type scale was chosen. Hence the scale were get ready to apply to students. The scale, prepared according to views of field experts, was sent to students. The scale was applied to 692 students.

Factor analysis has been used to determine the structural validity of the scale. In the factor analysis, the main components analysis with varimax transformation has been used. For the reliability, inner co-efficiency number has been employed and regarding this, total matter correlations have been calculated. Kaiser- Meyer Olkin value has been measured as 0.94 and the inner co-efficiency as 0.90. 7 items, not fit to item correlation, have been canceled. 28 items occurred the scale at last. It's 16 positive and 12 negative items in the scale.

Results

These results show that the scale worked on is a reliable and valid means to measure the attitudes of the students towards music lessons. This scale can be used by music teachers and researchers. After finding out the collecting data from the scale, to solve the problems to be easy and it can be increase to success of the music education.

The world of today is experiencing fast changes in terms of economical, technological, social and cultural values. Therefore, education in general and music in particular are also affected by such changes. It is thought that the participants' socio-economic characteristics and other features may have effects on the items of the scale. In regard to the selection of the scale to be used, the qualities of the scales such as the city in which the scale was developed, the time period, the number of the participants and levels should be taken into consideration by the researchers.

It is thought that the scale of music course developed in the study will be useful for both music teachers and researchers.

Ek 1: Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği

Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği İfadeleri

	Tamamen Katlıyorum	Katlıyorum	Orta Derecede Katlıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Müzik dersini severim					
2. Müzik dersine isteksiz çalışırım.					
3. Ders dışında da müzikle ilgili etkinlik yapmayı isterim.					
4. Müzik dersi bir çalgıyı çalma becerimi geliştirir.					
5. Müzik dersinin boş geçmesini istemem.					
6. Müzik dersinde nota öğrenmek sıkıcıdır.					
7. Müzik dersinde öğrendiklerimi sergilemek hoşuma gider.					
8. Müzik dersi eğlenceli bir derstir.					
9. Müzik dersinde başarılı olmak benim için önemlidir.					
10. Müzik öğretmenin verdiği ödevleri zamanında yaparım.					
11. Müzik dersi kendime olan güvenimi artırır.					
12. Müzik dersinde yapılan etkinlikler hoşuma gider.					
13. Müzik dersinde notaları yazmak beni dersten soğutur.					
14. Müzik dersinin olduğu gün sevinçli olurum.					
15. Müzik dersinde kendimim rahat hissederim.					
16. Müzik dersi sevmediğim dersler arasındadır.					
17. Müzik dersinin daha fazla olmasını isterim.					
18. Mecbur olmasam müzik dersine girmem.					
19. Müzik dersi bana mutluluk verir.					
20. Müzik ders içeriği zevklidir.					
21. Müzik dersinde öğrendiğimiz şarkılar ilgimi çekmez.					
22. Müzik dersinde kendimi çıkmazda hissediyorum.					
23. Müzik dersi sona erdiğinde üzülürüm.					
24. Müzik dersi beklentilerime cevap vermemektedir.					
25. Müzik dersinde vaktimi boşa harcıyorum.					
26. Bir daha müzik dersi almak istemem.					
27. Müzik dersinde şarkıyı hareketlerle canlandırmak hoşuma gider.					
28. İçimden müzik dersine hazırlanmak gelmez.					